

LANGUAGE DEVELOPMENT IN PRESCHOOL CHILDREN WITH PRONUNCIATION DISORDERS: PECULIARITIES AND STRATEGIES

DEZVOLTAREA LIMBAJULUI LA COPIII DE VÂRSTĂ PREȘCOLARĂ CU TULBURĂRI DE PRONUNȚIE: PARTICULARITĂȚI ȘI STRATEGII

Lilia LESAN, Master in Speech Therapy,
Speech Therapist, Coșnița, Dubăsari district
ORCID ID: 0009-0001-6607-2635

CZU: 373.2:376-056.36:37.015.3

DOI: 10.46727/c.27-28-09-2024.p109-118

Abstract. *The article analyzes the process of language development in preschool children, focusing on pronunciation disorders and effective methods of their correction. Pronunciation disorders, such as dyslalia, dysarthria or rhinolalia, can negatively influence children's ability to communicate effectively, having an impact on their social and cognitive development. Also, various intervention strategies are presented, such as speech therapy, articulation exercises and play techniques, aimed at supporting the correction of pronunciation deficiencies and their reduction. The active involvement of parents and collaboration with educational and medical specialists are essential for the success of the recovery process. The article emphasizes that early intervention is key to preventing future difficulties in communication and overall child development.*

Keywords: *speech therapist, preschool age children, language, pronunciation disorder, game*

1. Actualitatea temei

Limbajul joacă un rol deosebit de important în structura vieții psihice. Datorită lui, toate procesele psihice capătă sens, mai mult, problemele de limbaj determină dezordine sau disfuncții la nivelul personalității.

Vârsta preșcolară este, cu precădere, cea la care se sesizează o mare parte a tulburărilor de pronunție. Acestea sunt inițial dislaliile fiziologice, trecând apoi, pe măsură ce copiii cresc, dacă nu sunt corecțate, în forme patologice.

2. Particularitățile dezvoltării limbajului la vârsta timpurie

Modul în care copilul se manifestă pe linia achizițiilor, în planul vorbirii și al dezvoltării psihice, este influențat de o serie de factori, precum mediul de viață și de activitate al copilului, preocuparea adulților pentru stimularea vorbirii sale, eficiența procesului instructiv-educativ, capacitățile intelectuale ale copilului, afectivitatea și personalitatea acestuia [5].

Viața modernă, cu un nivel complex de dezvoltare socio-economică, schimbări rapide în statutul social al comunităților, solicită mari capacități de adaptare ale copiilor moderni [4]. Una dintre cele mai importante sarcini ale psihologiei moderne este depășirea și remediarea psihologică a abaterilor în dezvoltarea copilului și asistența extramedicală a lor [2]. În acest sens, diverși specialiști care se ocupă de problemele copilăriei acordă din ce în ce mai multă atenție suportului nemedicamentos, sprijinului psihologic, reabilitațional, recuperativ, dezvoltativ-corecțional pentru copii cu anumite probleme de dezvoltare, cât mai devreme/timpuriu posibil. Dacă limbajul se formează corect în perioada preșcolară atunci poate fi prevăzut viitorul evolutiv al dezvoltării sale.

Treptat, copilul învață să comunice, să colaboreze, se încadrează în mediu, asimilează experiențe, însușește comportamente.

De la naștere se începe dezvoltarea limbajului copilului care continuă toată viața, dar cea mai semnificativă perioadă este perioada preșcolară, și adulții mult contribuie la însușirea limbajului coerent și fluent, ceea ce constituie limba de bază - maternă. Tezaurul lingvistic se elaborează pe

parcursul ontogenezei prin interiorizarea treptată a structurilor obiective ale limbii, constituită din mai multe componente lingvistice bazată nu numai pe emiterea corectă a sunetelor, dar și elaborarea unui limbaj elevat la nivel lexical, semantic, sintactic, pragmatic – competențe însușite treptat, de-a lungul procesului instructiv-didactic preșcolar (continuând și în școlaritate), atingând apogeul odată cu alfabetizarea și însușirea limbajului citit-scris – valențele cărora deschid noi orizonturi de dezvoltare și integrare socială. Toate aceste deprinderi și abilități nu pot fi realizate în afara limbajului [6, 7].

Limbajul uman a devenit cel mai important mijloc de relație între conștiință și realitatea obiectivă, instrument al cunoașterii, al creării valorilor culturale și morale, al transformării naturii. Limbajul constituie fenomenul psihic care face ca omul să fie înălțat la cel mai înalt nivel al evoluției. Doar prin logos și vorbire omul dovedește nivelul intelectual pe care-l deține, iar intelectul și inteligența exprimă conștiința umană, zestrea omului moștenită și dobândită. Studiarea consecventă a limbajului și recunoașterea primordialității și importanței relației verbale intersociale au oferit științei posibilități reale de a observa, dirija, perfecționa, trata sau modifica acest instrument complex de relație. La vârsta preșcolară, limbajul îi oferă copilului posibilitatea comunicării cu adulții, cu ceilalți copii, să-și organizeze activitatea psihică, să acumuleze informații, să însușească experiența socială. Interrelaționarea se produce prin comunicare la baza căreia stă limbajul. Copiii cu tulburări de limbaj au aceeași necesitate de bază în creștere și dezvoltare, dar totodată au și anumite necesități particulare specifice personalizate.

Cercetările tulburărilor de limbaj sunt necesare nu numai pentru prevenirea acestor tulburări, dar și pentru adoptarea unor metodologii științifice în stabilirea diagnosticului diferențiat și modalităților de terapie.

Personalitatea preșcolarului cu tulburări de limbaj se poate dezorganiza, iar în conversație apare reținerea și teama de vorbire, ceea ce creează o stare de inerție, de rigiditate. Fobia vorbirii se întărește sub forma unor legături durabile și obsedante și astfel poate să apară bâlbâiala pe fondul dislaliei. În unele cazuri, asemenea situații pot amplifica tulburările de limbaj prin apariția unui mutism ce comportă la copii în special, rămâneri în urmă în planul dezvoltării limbajului, izolarea și subaprecierea propriilor posibilități. Finisarea perioadei de frecventare a grădiniței și faza intrării la școală reprezintă o perioadă de cotitură pentru copilul cu tulburare de limbaj, și duce după sine schimbări mari la nivelul psihic, cărora copilul trebuie să le facă față, iar evidențierea erupțiilor psihice se observă tot mai mult.

Solicitarea copilului să vorbească în fața colectivului de elevi și neputința acestuia de a se exprima corect îi provoacă o stare de oboseală intelectuală și fizică, hipersensibilitatea afectivă și refuzul de a mai răspunde de teamă să nu greșească. Acestea determină o serie de manifestări comportamentale, care-i afectează personalitatea și relațiile lui cu ceilalți copii și cu adulții.

Limbajul reprezintă persoana și totodată reprezintă limba. Este totodată un fenomen psihofiziologic, forma de activitate a omului, care se constituie în ontogeneză. Distinctele fenomene „limbă” și „limbaj”, ce nu trebuie confundate, formează o unitate indisponibilă, deoarece nu pot exista una fără alta [1]. În această perioadă de „aur” este loc pentru structurarea viitoarei personalități ai copilului, făcându-l să devină mai sociabil și mai comunicabil. Activitatea de bază ce oferă un contur de individualitate acestei copilării este jocul.

Regimul lingvistic din familie are un rol decisiv. Preșcolarul suferă de o autentică logoree, vorbește în permanență, adeseori făcând, apel la expresii indecente și replica pline de haz. Mai târziu propozițiile sunt tot mai dezvoltate și ritmul vorbirii tot mai alert. [3].

Se dezvoltă considerabil atitudinea copilului față de partea fonetică a limbajului. Conceperea normelor de pronunție, creează condițiile necesare pentru însușirea corectă a pronunțării cuvintelor, expresivitatea vorbirii și folosirea acordului gramatical. Încep să diferențieze sunetele vorbirii ceea ce este foarte important pentru însușirea mecanismului cititului și a scrisului.

Comportamentul lingvistic cel mai bogat și mai nuanțat este în relațiile lui cu mama. Cu aspect situațional al vorbirii copilului apare conduita verbală reverențioasă, adică utilizarea pronumelui de politețe „dumneavoastră”, în raport cu educatoarea sau cu o altă persoană străină. Se dezvoltă și caracterul generativ al vorbirii, în sensul capacității copilului de a construi cuvinte noi

inspirate (ex. „clonțesc”, „urlăreț”), dobândite în cele mai diverse combinații. La 4 ani apare „limbajul de alternanță”, care semnifică posibilitatea copilului de a interpreta mai multe roluri în timpul jocului pe roluri. Ușor se poate transpune de la un personaj la altul, ținând cont și de modulațiile vocii. Tot la 4 ani debutează perioada interogativă, adică întrebări de tipul „de ce”.

Piajet J. a contabilizat spre 6 ani, aproximativ 360 de întrebări pe zi, ceea ce demonstrează apariția fenomenului de „foame intelectuală” a copilului. El nu are nici o cenzură în formularea întrebărilor, chiar și a celor mai indiscrete („tanti, da de ce ai nasul atât de mare?” etc.), bineînțeles mai târziu sub influența educației el devine mai cenzurat. La 6 ani încă mai persistă acele întrebări ce pot contraria adultul. Tot la această vârstă are loc însușirea conjugării verbelor și declinării substantivelor, însușirea și alcătuirea propozițiilor compuse, sufixelor.

Este știut că în copilăria preșcolară se dezvoltă și funcțiile vorbirii și anume cea mai principală de comunicare. Deși este caracteristică și pentru copilăria fragedă, aici comunicarea poartă caracter situativ. Are loc trecerea treptată de la caracterul situativ la vorbirea contextuală, prin intermediul căruia copilul descrie diverse situații, întâmplări trăite de el și de cei dragi lui.

La vârsta preșcolară superioară începe dezvoltarea vorbirii explicative. Dezvoltarea acestei funcții cere de la copil un nivel mai înalt de dezvoltare psihică, în cele din urmă fiind un stimulent puternic pentru această dezvoltare.

Dezvoltarea limbajului la copiii de vârstă preșcolară este un proces complex și crucial pentru dezvoltarea lor generală. În această perioadă, limbajul evoluează rapid, iar copiii își îmbogățesc vocabularul și devin mai competenți în utilizarea limbajului pentru a comunica și a înțelege lumea din jur.

Particularitățile dezvoltării limbajului la această vârstă includ:

- **Îmbogățirea rapidă a vocabularului.** La vârsta preșcolară, copiii își extind în mod semnificativ vocabularul. De la aproximativ 1.000 de cuvinte la vârsta de 3 ani, un copil poate ajunge să cunoască și să utilizeze până la 2.500-3.000 de cuvinte până la 5-6 ani. Învățarea de noi cuvinte este facilitată de interacțiunile cu adulții și alți copii, precum și prin expunerea la povești și activități educative.
- **Progresul în structurile gramaticale.** Copiii încep să utilizeze propoziții mai lungi și mai complexe. La început, propozițiile lor pot avea 2-3 cuvinte, dar până la 5 ani, majoritatea copiilor pot forma propoziții mai elaborate, cu structură gramaticală corectă. În această etapă, copiii fac adesea greșeli gramaticale (cum ar fi „eu facut” în loc de „am făcut”), dar acestea fac parte din procesul natural de învățare.
- **Dezvoltarea abilităților de povestire și descriere.** Încep să înțeleagă și să povestească evenimente simple din viața de zi cu zi, chiar dacă povestirile lor pot fi uneori dezorganizate. Copiii învață să descrie obiecte, persoane și situații, dezvoltându-și astfel capacitatea de a comunica mai clar și mai precis.
- **Îmbunătățirea abilităților de comunicare socială.** Interacțiunile cu ceilalți copii și cu adulții devin tot mai sofisticate. Copiii învață să inițieze și să mențină conversații, să răspundă la întrebări și să respecte regulile de comunicare socială (cum ar fi așteptarea rândului de a vorbi). De asemenea, copiii încep să înțeleagă și să folosească expresii faciale, gesturi și intonația pentru a exprima emoții și idei.
- **Înțelegerea și utilizarea abstractizării.** Pe măsură ce își dezvoltă limbajul, copiii încep să înțeleagă concepte abstracte, cum ar fi timpul („mâine”, „ieri”) sau cauzalitatea („pentru că”, „din cauza că”). Această abilitate îi ajută să comunice mai eficient și să înțeleagă concepte mai complexe din povești sau activități educaționale.
- **Dezvoltarea pronunției și articulării.** La începutul perioadei preșcolare, copiii pot avea dificultăți în pronunția anumitor sunete sau grupuri de sunete, cum ar fi „l”, „r”, „s”, „ș”, „z” dar până la 5-6 ani majoritatea sunetelor sunt articulate corect. Exercițiile de pronunție și jocurile care implică sunete sunt utile pentru a îmbunătăți aceste abilități.
- **Utilizarea limbajului pentru rezolvarea problemelor.** Limbajul devine un instrument de gândire și rezolvare a problemelor. Copiii încep să folosească limbajul pentru a-și exprima gândurile și pentru a găsi soluții la problemele simple cu care se confruntă.

- **Creativitatea și limbajul.** La vârsta preșcolară, imaginația copiilor este foarte activă, iar acest lucru se reflectă în utilizarea limbajului. Ei pot inventa povești, cântece sau jocuri de rol, folosindu-se de limbaj pentru a explora și a înțelege lumea din jurul lor.
- **Influența mediului asupra dezvoltării limbajului.** Mediul familial și educațional joacă un rol esențial în dezvoltarea limbajului. Copiii expuși la o varietate de stimuli lingvistici – conversații, citirea poveștilor, cântece, jocuri educative – au tendința de a-și dezvolta limbajul mai rapid și mai eficient.

Dezvoltarea limbajului la vârsta preșcolară poate fi susținută printr-o varietate de strategii care stimulează abilitățile de comunicare, vocabularul și înțelegerea gramaticală a copiilor. Iată câteva strategii eficiente pentru sprijinirea dezvoltării limbajului, care pot fi aplicate de către părinți:

1. **Citirea poveștilor în mod regulat** – scopul cititului poveștilor ajută copiii să învețe cuvinte noi, să înțeleagă structuri gramaticale mai complexe și să își dezvolte imaginația. Alegeți cărți potrivite vârstei, cu ilustrații atrăgătoare, și citiți împreună zilnic. Discutați despre imagini și încurajați-l să pună întrebări sau să prezică ce urmează să se întâmple în poveste.
2. **Conversații zilnice semnificative** – scopul interacțiunii directe ajută copiii să practice limbajul în mod activ, învățând să-și exprime ideile și să asculte. Vorbiți cu copilul despre activitățile zilnice, întreabă-l despre ce a făcut sau ce a observat. Încurajați-l să descrie lucruri și să povestească evenimente din propria perspectivă.
3. **Folosirea întrebărilor deschise** – scopul întrebărilor deschise stimulează gândirea critică și ajută copiii să își extindă răspunsurile dincolo de „da” sau „nu”. În loc să întrebați „Îți place această jucărie?”, întrebați „De ce îți place această jucărie?” sau „Ce altceva ai putea construi cu piesele acestea?”
4. **Încurajarea jocurilor de rol și jocului simbolic** – scopul jocului simbolic (de exemplu, joaca „de-a doctorul” sau „de-a magazinul”) îi ajută pe copii să-și folosească imaginația și să practice limbajul într-un context creativ. Oferiți copiilor ocazia de a juca diverse roluri, folosind jucării sau obiecte reale. Poți participa și tu, ajutându-i să-și extindă conversațiile prin introducerea de noi cuvinte și idei.
5. **Repetarea și consolidarea limbajului** – scopul repetării cuvintelor și a conceptelor ajută copiii să le înțeleagă și să le rețină mai bine. Dacă copilul folosește un cuvânt greșit, corectați-l ușor prin repetarea corectă a cuvântului în context. De exemplu, dacă spune „Eu am mâncat măr”, răspunde cu „Da, ai mâncat un măr”.
6. **Jocuri de cuvinte și rime** – scopul jocurilor de cuvinte, cântecele și rimele ajută la dezvoltarea conștientizării sunetelor din limbaj și la îmbunătățirea abilităților de articulare. Cântați cântece cu rime simple și implică copilul în jocuri care implică formarea de cuvinte asemănătoare ca sunet. De exemplu, inventați împreună rime amuzante pentru cuvinte de zi cu zi.
7. **Desenarea și discutarea imaginilor** – scopul desenului și descrierea acestuia dezvoltă abilitățile de exprimare și vocabularul descriptiv. Oferiți copilului hârtie și creioane pentru a desena și, apoi, întreabă-l să descrie ce a desenat. Acest lucru îl încurajează să folosească cuvinte noi și să-și organizeze gândurile.
8. **Crearea unui mediu bogat în limbaj** – scopul expunerii constante la cuvinte noi și la conversații diverse susține dezvoltarea unui vocabular variat. Înconjuzați copilul cu materiale educative, cărți, reviste și afișe colorate. Îi poți citi etichetele produselor în magazin sau poți discuta despre cuvintele afișate în mediul înconjurător (de exemplu, semne de circulație sau afișe publicitare).
9. **Modelarea limbajului corect.** Copiii învață foarte mult prin imitarea adulților, iar tu poți fi un exemplu de limbaj corect și variat. Fiți atenți la modul în care vorbești în prezența copilului, utilizând cuvinte corecte și propoziții complete. Încurajați-l să folosească și el un limbaj variat, oferindu-i exemple corecte fără a-l critica direct.
10. **Învățarea limbajului prin activități zilnice.** Rutinele zilnice, cum ar fi gătitul, spălatul sau îmbrăcatul, oferă ocazii naturale pentru dezvoltarea limbajului. Implicați copilul în aceste activități și folosește limbajul pentru a explica fiecare pas. De exemplu, în timp ce gătești

împreună, numiți ingredientele și discutați despre ce faceți („Acum amestecăm ouăle. Ce urmează să adăugăm?”).

11. Încurajarea interacțiunilor cu alți copii – scopul jocului cu alți copii stimulează dezvoltarea limbajului social și abilitatea de a comunica eficient cu cei din jur. Aranjați întâlniri de joacă sau participarea la activități de grup, unde copilul să poată comunica și să interacționeze cu colegii de vârstă.

12. Utilizarea aplicațiilor și resurselor digitale educaționale – scopul aplicațiilor educaționale interactive este consolidarea abilităților lingvistice, dacă sunt folosite moderat și sub supravegherea unui adult. Selectați aplicații sau jocuri educative care promovează dezvoltarea limbajului, cum ar fi cele care implică ascultarea și repetarea cuvintelor, formarea de propoziții sau rezolvarea de ghicitori.

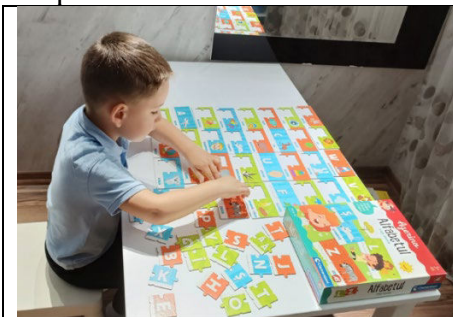
Aceste strategii pot fi integrate în viața de zi cu zi și adaptate în funcție de preferințele și nivelul de dezvoltare al copilului. Interacțiunile constante și sportive sunt esențiale pentru a stimula dezvoltarea limbajului la vârsta preșcolară.

Logopezii utilizează strategii specifice și bine structurate pentru a sprijini dezvoltarea limbajului la copiii de vârstă preșcolară, în special în cazul în care există întârzieri sau dificultăți de vorbire. Aceste strategii pot fi adaptate nevoilor fiecărui copil și au ca scop îmbunătățirea abilităților de exprimare, înțelegere și pronunție. Iată câteva dintre principalele tehnici și metode utilizate de logopezi:

1. Stimularea auditivă și dezvoltarea conștientizării fonologice

Conștientizarea fonologică este esențială pentru dezvoltarea pronunției și a abilităților de citire. Copiii sunt învățați să recunoască și să diferențieze sunetele în cuvinte.

Tehnici: Logopedul poate folosi jocuri care implică recunoașterea sunetelor, precum ghicitori sau asocierea cuvintelor cu sunete specifice. De exemplu, copilul poate fi rugat să găsească obiecte care încep cu un anumit sunet.

Fig. 1. „Alfabetul” – copilul învață literele dar și sunetele lor.

Fig. 2. „Alfabetul vesel” - depistarea sunetelor inițiale.

Fig. 3. „Învață alfabetul” - dezvoltarea auzului fonematic, prin corespondența dintre literă și imagine.

2. Exerciții de pronunție și articulare

Aceste exerciții sunt esențiale pentru corectarea și îmbunătățirea pronunției sunetelor sau cuvintelor care prezintă dificultăți pentru copil.

Tehnici: Logopedul poate folosi oglinzi pentru a ajuta copilul să observe mișcările buzelor și ale limbii. De asemenea, pot fi introduse jocuri care implică repetarea unor sunete izolate, silabe sau cuvinte, pentru a exersa pronunția corectă.

Fig. 4. Material logopedic demonstrativ-practic, pentru educarea respirației, întărirea sau relaxarea mușchilor fonoarticulatori și înlăturarea tulburărilor de pronunție.

**Fig. 5. Material didactic:
- poezii, texte, povestioare logopedice
- proiecte didactice logopedice, fișe de lucru logopedice**

3. Jocuri de rol și simularea situațiilor sociale

Acest tip de activitate ajută la dezvoltarea limbajului social și la practicarea comunicării într-un context natural.

Tehnici: Logopedul creează scenarii de joc de rol, precum „povești” sau „de-a doctorul”, unde copilul este încurajat să comunice, să pună întrebări și să răspundă. Acest lucru stimulează utilizarea limbajului într-un mod spontan și creativ.

Fig. 6. Dramatizarea poveștii „Cei trei purceluși”.

Fig. 7. Înscenarea poveștilor „Ridichea”, „Gogoșa”, „Foisorul”.

4. Extinderea și modelarea limbajului

Această tehnică ajută copiii să-și îmbunătățească propozițiile și să învețe structuri gramaticale corecte prin modelarea și extinderea răspunsurilor lor.

Tehnici: Logopedul va asculta propozițiile copilului și le va extinde, adăugând detalii sau corectând subtil greșelile gramaticale. De exemplu, dacă un copil spune „Trei luni”, logopedul poate răspunde „Da, anotimpul toamna are trei luni.”

Fig. 8. Consolidarea cunoștințelor despre anotimpul toamna și lunile acesteia.

Fig. 9. Semnele celor 4 anotimpuri, formăm cuvinte - lunile anului.

5. Tehnica „vorbirii încetinite” (slow speech)

Această tehnică este folosită pentru a ajuta copiii care vorbesc prea repede sau care au dificultăți în pronunția clară a cuvintelor. Vorbirea încetinită îi ajută să își articuleze mai bine cuvintele și să își controleze ritmul vorbirii.

Tehnici: Logopedul va vorbi intenționat mai încet și va încuraja copilul să facă la fel, modelând astfel un ritm de vorbire mai lent și clar.

6. Tehnica „pașilor mici” (shaping)

Această metodă presupune împărțirea unei sarcini complexe, precum pronunția unui cuvânt dificil, în pași mici, pentru a facilita învățarea.

Tehnici: Dacă un copil are dificultăți în pronunția unui sunet complex, logopedul îl va învăța să articuleze sunetele din cuvânt pas cu pas. De exemplu, pentru cuvântul „cățel”, copilul poate învăța mai întâi să pronunțe separat sunetele /c/, /ă/ și /țel/.

Fig. 10. „Alfabetar” – învățăm literele și formăm cuvinte scurte.

Fig. 11. „Litere și cuvinte amuzante” – carte-jucărie instructivă foarte captivantă.

7. Îmbogățirea vocabularului prin categorii

Această strategie ajută copiii să înțeleagă și să organizeze cuvintele în categorii, îmbunătățind astfel vocabularul și abilitățile de asociere.

Tehnici: Logopedul poate folosi imagini cu diferite obiecte și va încuraja copilul să le sorteze în categorii (de exemplu, „fructe”, „animale”, „obiecte din casă”). Pe măsură ce copiii învață cuvinte noi, sunt încurajați să le folosească în propoziții.

Fig. 12. Sortăm categoriile de transport (terestru, maritim și aerian).

Fig. 13. „Micul detectiv” – găsim litere, cifre, diferite imagini.

8. Stimularea limbajului receptiv (înțelegerea limbajului)

Dezvoltarea limbajului receptiv este esențială pentru ca un copil să înțeleagă și să răspundă corect la întrebări și comenzi.

Tehnici: Logopedul poate folosi jocuri de ascultare, în care copilul trebuie să urmeze instrucțiuni simple, cum ar fi „Cine este?” sau „Care este mama?”. Aceste exerciții îi ajută pe copii să își dezvolte capacitatea de a înțelege și de a procesa limbajul.

Fig. 14. „ Să ascultăm este interesant” – formarea abilităților de a distinge sunetele, de a dezvolta percepția auditivă, atenția auditivă, memoria auditivă și gândirea.

Fig. 15. „Casuțe cu silabe” - formăm cuvinte din 1, 2, 3, 4 silabe.

9. Utilizarea repetiției și a rutinei

Repetiția ajută copiii să învețe și să interiorizeze cuvinte noi și structuri gramaticale, în timp ce rutina oferă un cadru familiar pentru învățare.

Tehnici: Logopedul poate introduce activități repetitive în timpul fiecărei sesiuni, cum ar fi numirea sunetului inițial, median sau final, cântatul sau recitarea unor poezii, pentru a consolida vocabularul și structurile de propoziție.

Fig. 16. „Cheia succesului” - decodificăm cuvintele ascunse după coduri numerice.

Fig. 17. „Învăț literele” – joc educativ progresiv, bazat pe corespondența dintre literele, imaginile și cuvintele.

10. Corectarea indirectă a greșelilor

Această metodă permite copilului să învețe din greșeli într-un mod pozitiv, fără a se simți descurajat.

Tehnici: Atunci când copilul face o greșală gramaticală sau de pronunție, logopedul nu îl corectează direct, ci reformulează propoziția în mod corect și o repetă. De exemplu, dacă copilul spune „Eu vrei apă”, logopedul va răspunde „Tu vrei apă? Bine, îți dau apă.”

11. Utilizarea jocurilor educative

Jocurile reprezintă o modalitate eficientă de a dezvolta limbajul, în timp ce mențin interesul și motivația copilului.

Tehnici: Logopedul folosește jocuri interactive, cum ar fi puzzle-uri sau jocuri de cuvinte, care implică recunoașterea obiectelor, denumirea lor sau formularea propozițiilor. Aceste jocuri stimulează atât limbajul expresiv, cât și cel receptiv.

Fig. 18. „Despărțim în si-la-be!” – joc distractiv care ajută copilul să recunoască literele, să rostească și să despărțâ în silabe diferite cuvinte.

Fig. 19. „Triopuzzle” – îmbogățește vocabularul și pregătește copilul pentru cititul cursiv și pentru scris.

12. Tehnica „vorbirii extinse”

Ajută copilul să dezvolte abilități de povestire și să exprime idei mai complexe, stimulând exprimarea verbală.

Tehnici: Logopedul încurajează copilul să extindă propozițiile simple prin întrebări suplimentare. De exemplu, dacă copilul spune „Eu am mâncat prăjitură”, logopedul întreabă „Cum era prăjitura? Ce ai făcut după ce ai mâncat-o?”.

13. Terapia bazată pe imagini și materiale vizuale

Materialele vizuale ajută la stimularea înțelegerii și exprimării limbajului, oferind suport vizual pentru concepte abstracte.

Tehnici: Logopedul folosește imagini, puzzle, cărți cu imagini sau materiale vizuale care ilustrează acțiuni sau obiecte, ajutând copilul să învețe cuvinte noi și să le utilizeze în propoziții.

Fig. 20. „Silabele – învăț să citesc” – este o primă abordare de către copii a ortografiei și a cititului într-un mod plăcut.

Fig. 21. „Privește și citește” – copiii învață citirea, scrierea literelor și formarea cuvintelor simple. Își dezvoltă abilitatea de a reține elementele și ulterior de a le recunoaște și plasa în context.

Fig. 22. „Litere și cuvinte” – explorarea literelor și a cuvintelor, stimulând curiozitatea înnăscută a copiilor, dezvoltă aptitudinile de scris și citit.

Aceste strategii sunt adaptate nevoilor fiecărui copil și sunt aplicate în mod personalizat pentru a sprijini dezvoltarea limbajului în mod optim. Logopezii monitorizează progresul și ajustează tehnicile pe parcurs, în funcție de rezultatele obținute.

3. Concluzie

În concluzie, dezvoltarea limbajului la copiii preșcolari este marcată de o creștere rapidă a vocabularului, îmbunătățirea structurilor gramaticale și a abilităților de comunicare socială, toate influențate de interacțiunile și experiențele lor zilnice.

Corectarea tulburărilor de pronunție la copiii de vârstă preșcolară este esențială pentru dezvoltarea armonioasă a limbajului și a abilităților de comunicare. O intervenție timpurie, susținută

de strategii logopedice adecvate și individualizate, poate îmbunătăți semnificativ capacitatea copiilor de a se exprima corect și de a interacționa eficient în medii educaționale și sociale. Înțelegerea particularităților fiecărui copil și adaptarea intervențiilor contribuie la reducerea riscului de dificultăți de limbaj persistente și sprijină integrarea optimă a acestora în mediul școlar și social.

Bibliografie:

1. BURLEA, G. Normal și patologic în evoluția limbajului. Esențialul în logopedie; Spiru Haret, Iași, 2001. 280 p.
2. DINCĂ, M. Psihologia copilului și a adolescentului. Renaissance: 2012 120p. ISBN: 978-606-637-066-0
3. MUNTEANU, A. Psihologia copilului și a adolescentului; Augusta, Timișoara, 1999. 292 p.
4. OLĂRESCU, V., HACEATREAN O. Confluente psihologice și logopedice în recuperarea tulburărilor fonologice de limbaj la preșcolari. Chișinău: Garomont-Studio, 2023. – 207 p. ISBN 978-9975-162-52-4 (PDF)
5. OLĂRESCU, V., BUGANU, D., MADAN, L. Strategii didactice în logopedie. Chișinău Garomont-Studio, 2020 – 160 p. ISBN 978-9975-3452-9-3.
6. PIAGET, J. INHELDER, B. Psihologia copilului, Ed. a 2-a. Trad. Papuc L. București: Editura Cartier, 2005. p. 82-92 ISBN: 9975-79-368-1
7. POPESCU-NEVEANU, P. Tratat de psihologie generală. București: Editura Trei, 2013. 888 p. ISBN: 978-973-707-695-3